

Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto 2024–2026

**Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua
-työryhmä, kokous 4/2024, MUISTIO**

Aika: Tiistaina 17.9.2024 klo 9.01 - 10.17

Paikka: Microsoft Teams -kokous

Kokouksessa läsnä:

Essi Kariaho, puheenjohtaja, Pharmaca Intelligence Oy
Erja Niemi, sihteeri, Pirkanmaan hyvinvointialueen sairaala-apteekki
Kristiina Airola, Duodecim Oy
Marja Forsell, Duodecim Oy (klo 9.55 asti)
Elsi Similä, Fimea (klo 9.59 asti)
Ilona Niittynen, HUS-apteekki
Outi Lapatto-Reiniluoto, HUS
Jouko Savolainen, Itä-Suomen yliopiston apteekki
Ville Valkonen, Kliinisen farmasian seura
Minna Nissilä, Orion Oyj
Katja Uljas, Pirkanmaan hyvinvointialueen sairaala-apteekki
Henna Kyllönen, Suomen Apteekkariliitto
Elisa Nordvall, Pharmaca Intelligence Oy (vierailija Lääkeinformaatioverkoston lääkealan viestijät työryhmästä n. klo 9.40 asti)

Kolme nostoa kokouksesta

1. Toimenpiteet etenevät ja uusia aiheita on tullut listalle. Pientyöryhmien työ jatkuu, vaikka useat jäsenet harmittelevat, etteivät ole ehtineet omistautua työlle tarpeeksi.
2. UEF:n julkaisema kaikille avoin kysely apteekkien lakisääteiseen lääkeneuvontaan liittyen [Kommentoi ehdotuksia apteekkien lakisääteisestä lääkeneuvonnasta | Itä-Suomen yliopisto \(uef.fi\)](#)
3. Lääkeinformaatioverkoston viestijät -työryhmän kuulumiset ja Rokotustieto.fi -sivuston esittely.

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Essi Kariaho avasi kokouksen klo 9:01 ja toivotti työryhmän jäsenet tervetulleiksi vuoden 2024 neljänteen kokoukseen.

Alussa pidettiin esittätymiskierros ja toivotettiin ryhmän uusi jäsen Elsi Similä Fimeasta tervetulleeksi mukaan työryhmän toimintaan. Elsi jatkaa Fimean edustajana Piia Rannanheimon tilalla.

Kokouksen vierailijana on Elisa Nordvall Lääkeinformaatioverkoston lääkealan viestijät -työryhmästä.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi. Päätös: Hyväksyttiin esityslista.

3. Lääkealan viestijät -työryhmän vierailu

Lääkeinformaatioverkoston lääkealan viestijät -työryhmän puheenjohtaja Elisa Nordvall kertoi työryhmänsä ajankohtaisista asioista ja esitteli Rokotustieto.fi-sivuston uudistusta.

Lääkealan viestijät -työryhmä on kokoontunut kaksi kertaa ja uudet jäsenet ovat järjestäytyneet kokouksissa. Yksi kokous on tänä vuonna vielä tulossa. Lääkeinformaatioverkoston viestintäsuunnitelma on parhaillaan tarkastelun alla, mutta suurempia projekteja ei ole vielä tekeillä. Jos herää toiveita viestijöiden työryhmälle, niin vinkkejä otetaan vastaan. Muiden työryhmien kuulumiset ja ajatustenvaihto kiinnostavat.

Rokotustieto.fi: taustaa ja tulevaa

Elisa esitteli Pharmaca Health Intelligence Oy:n ylläpitämän Rokotustieto.fi sivuston kehittämistä ja tulevia muutoksia. Sivusto on kansalaisille suunnattu verkkopalvelu, josta on saatavilla ymmärrettävää ja luotettavaa tietoa rokotteista. Palvelu on saanut alkunsa Fimean Lääkeinformaatioverkoston projektista "Luotettavaa tietoa rokotteista". Nykyään Pharmaca Health Intelligence Oy hallinnoi sivustoa, mutta yhdistykset, järjestöt ja yritykset ovat mukana toiminnassa. Tarkoitus on, että toimijatahot ovat vaikuttava taho on mahdollisimman monipuoliset.

Sivusto on ollut käytössä n. 10 vuotta ja korona-aikana kävijämäärä lisääntyi paljon. Sen tuoman kokemuksen myötä sivustoa on haluttu muokata käyttäjälähtöisemmäksi.

Sivuston käyttäjille tehdyn kyselyn perusteella on kirkastettu sivuston tavoitetta ja hahmotettu sivuston tulevaisuutta. Sisältöä läpikäydään ja tarkennetaan käyttäjille sopivammaksi. Kyselyssä on esimerkiksi selvitetty, millaista tietoa käyttäjä (kansalainen) toivoo rokotteista ja rokottamisesta ja mitä muita sivustoja tiedon hakuun käytetään (esim. THL, Duodecim). Kyselyn tuloksena ensisijainen lääkeinformaation tarve liittyi matkustamiseen, lisäksi tarpeelliseksi koetaan tieto "juuri minua koskevista rokotteista".

Tavoite on siis tarjota kaikista laajimmat tiedot eri kohderyhmien rokottamisesta kansalaisille luettavassa ja ymmärrettävässä muodossa ja toimia ensisijaisena rokotustiedon lähteenä. Sivusto on puolueeton ja luotettava.

Sivuston uudistamisen ja uusitun tekniikan myötä myös sivuston löydettävyyks paranee. Pääpaino sisällön uudistamisessa on "Minun rokotukseni" -osion sisällössä (ajankohtaista rokotetietoa, joka liittyy rokotteilla torjuttaviin sairauksiin) sekä eri kohderyhmien rokotustiedossa (esim. aikuiset/lapset/intissä jne.).

Elisa esitteli myös mahdollisia vaihtoehtoja sivuston ulkonäöstä.

Sisällöntuotannossa keskitytään jatkossa lyhyisiin ja helposti luettaviin uutisiin. Sivuston mainontaa ja näkyvyyttä on tarkoitus lisätä, jotta rokotetietoa etsivät kansalaiset löytäisivät Rokotustieto.fi sivuston aiempaa paremmin.

Essi kertoi sivuston taustasta, että Rokotustieto.fi on ollut 10 v sitten Fimean lääkeinformaatioverkoston ensimmäisiä projekteja ja alun perin mukana kehittämisessä oli mukana useita eri yhdistyksiä sekä THL. Historiansa vuoksi Lääkeinformaatioverkoston "leima" on edelleen mukana. Elisalle voi antaa vinkkejä sivuston kehittämisestä, sen saavutettavuudesta kansalaisille ja mahdollisista uusista yhteistyötahoista.

Lääkealan viestijöiden työryhmään mahtuu lisää jäseniä ja eri työryhmien väliseen yhteistyöhön otetaan vinkkejä vastaan.

Keskusteltiin, miten rokotukset ja niihin liittyvä tieto ovat esillä muiden ryhmäläisten organisaatioissa.

Kiitos Elisalle esittelystä ja terveiset viestijöiden työryhmälle!

4. Työryhmän toimintasuunnitelman toimenpiteiden ja kehittämisprojektien tilanne

Mahdollinen Lääketietovarantoon liittyvä jatkotyö

Elsi Similä kertoi Piia Rannanheimon terveiset ja toimenpiteen tilanteen. Joulukuun puolessa välissä on odotettavissa STM:n viestintä aiheesta.

Digitaalisten hoitopolkujen ja niillä hyödynnettävien työkalujen kehittäminen:
Lääketieto digitaalisissa hoitopoluissa ja terveyssovelluksissa / Ville-Matti Mäkinen, Julia Lumijärvi, Tuomo Heinonen, Päivi Kiviranta, Tarja Pajunen, Raimo Ojala, Auri Sääskilahti

Ville-Matti Mäkinen ilmoitti ennen kokousta, ettei aiheeseen ole tähän kokoukseen päivitettävää. Loppukeväästä hyväksyttiin projektiin liittyvä aiepaperi, joka ohjaa projektin edistymistä.

Tehokas ja toimiva lääkeinformaatio hoitoketjun eri vaiheissa –tarkistuslista / Raimo Ojala, Ville Valkonen, Jukka K. Korpela, Jouko Savolainen

Ville kertoi, ettei aiheesta ole päivitettävää. Tarkistuslista julkaistiin keväällä Lääkehoidon päivänä ja sen jälkeen Raimoa on haastateltu aiheesta muutaman kerran.

Palautetta ei ole paljoa tullut eikä jatkoa/päivitystä ole vielä suunniteltu.

Haastattelut kannattaa kirjoittaa ylös, niin ne saadaan mukaan toimintakertomukseen.

Hyvinvointialueiden resurssimuutosten myötä kyselytutkimuksen tai selvitystyön toteuttaminen käytössä olevista lääketietokannoista ja -palveluista hyvinvointialueilla / Ilona Niittynen

Tarkoitus olisi kyselytutkimuksella kartoittaa valtakunnallisesti, minkälaisia lääketietokantoja ja -palveluita eri hyvinvointialueilla on käytettävissä tällä hetkellä ja selvittää, ovatko lääkeinformaatioresurssit jakaantuneet tasaisesti eri hyvinvointialueiden kesken.

Tämän projekti on tarkoitus toteuttaa toimintakaudella 2024 – 2026.

Erja Niemi osallistuu pientyöryhmään, Piia Siitonen ei ole enää pientyöryhmässä.

Lääkkeiden ympäristö- vaikutukset: Jatkotyö edellisen kolmivuotiskauden jälkeen:
Kansainvälinen julkaisu aiheesta Lääkelaastareiden hävityskäytännöt ja tiedonsaanti / Outi Lapatto-Reiniluoto, Piia Siitonen, Henna Kyllönen

Työ etenee ja artikkeli lääkelaastareiden hävityskäytännöistä on tarkoitus julkaista tämän vuoden puolella.

**Tiedon tuottaminen ajankohtaisista ja tarpeellisista aiheista lääkkeiden käyttäjille:
Biologiset lääkkeet ja biosimilaarit & apteekkien lääkevaihto / Kristiina Airola, Jouko Savolainen, Eveliina Manninen, Henna Kyllönen**

Aihe oli erittäin ajankohtainen, kun pientyöryhmä koottiin tämän vuoden alussa. Enoksapariinin lääkevaihto on alkanut ja vaihto on laajenemassa useisiin muihin avohoidon biologisiin lääkkeisiin vuoden vaihteessa. Kiertoartikkeli, jossa on kerrottuna perusfaktat biologisista lääkkeistä, on jaettu sidosryhmille Päivi Kivirannan toimesta. Kevään työ eteni nopeasti ja onnistuneesti.

Olisi mielenkiintoista tietää, miten paljon materiaaleja on hyödynnetty. Terveyskirjaston artikkelin lukumäärät saadaan selville, mutta muun materiaalin käyttömääriä ei ole mahdollista kerätä. Aihe on edelleen pinnalla ja viimeisin julkaistu apteekkariliiton jäsenapteekkien Terveystiedon-lehti käsittelee aihetta myös. Tulevalla Farmasiaviikolla jaetaan aiheesta lisää materiaalia apteekkeihin.

Ammattilaisille suunnattu artikkeli on parasta aikaa julkaisu- ja arviointiprosessissa.

Toimintakertomusta varten kannattaa kirjata ylös tehdyt julkaisut ja jos mahdollista, niin materiaalien käyttömäärät. Kristiina selvittää Duodecimin Terveyskirjaston osalta.

Päivitys- ja viestintätarve aiheesta on edelleen olemassa ja tarpeellinen lääkevaihdon laajentumisen myötä. Kiitos työryhmän jäsenille hyvästä työstä!

Kokouksen jälkeen Kristiina lähetti sähköpostitse tiedon Duodecim Terveyskirjaston artikkelin ”Biologiset lääkkeet, biosimilaarit ja apteekkivaihto” avausmäärästä, joita on julkaisupäivästä 11.3.2024 lähtien yhteensä 6847 kertaa.

Kehitysprojekti/toimenpide tekoälyn, kuten esim. Chat GPT:n haasteista ja hyödyistä lääketiedon hyödyntämisessä / Ville Valkonen

Elsin välittämät Piia Rannanheimon terveiset: aiheesta ei ole uutta tiedotettavaa.

Villen lisäksi työryhmään kaivataan uusia jäseniä. Elsi Similä voi osallistua. Aihetta voi vielä kehittää.

5. Muut asiat

Käynnissä oleva lääkeneuvontaselvitys

Keskusteltiin myös meneillään olevasta lääkeneuvontaselvityksestä. Henna ja Jouko toivat esille itsehoitolääkkeiden myynnin vapauttamiseen liittyvän lääkeneuvonnan selvitystyön. Selvitykseen liittyvä kysely on yleisesti kommentoitavissa UEF sivuilla: [Kommentoi ehdotuksia apteekkien lakisääteisestä lääkeneuvonnasta | Itä-Suomen yliopisto \(uef.fi\)](#)

Huomioitavaa on, että asiakkaalle annettuun lääkeneuvontaan ja lääkeinformaatioon sisältyy aina myös asiakkaalla käytössä olevan lääkehoidon kokonaisuus ja se on eri asia kuin antaa lääkeneuvontaa yhdestä myytävästä itsehoitolääkkeestä.

Viestintä

Päivi Kivirannan lähettämät Lääkeinformaatioverkostossa julkaistut materiaalit – Jaa sinäkin eteenpäin!

- [Ajantasainen lääkitystieto on turvallisen lääkehoidon perusta](#) Sic!-lehti 14.8.2024 (sic.fimea.fi)
- [Potilaiden osallisuus tuo arvokasta näkökulmaa lääkehoidon tutkimukseen](#) Sic!-lehti 19.6.2024 (sic.fimea.fi)
- [Mikä on Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto?](#) Sic!-lehti 11.6.2024 (sic.fimea.fi)

Ruotsinkielinen video lääkkeiden turvallisesta käytöstä on julkaistu (Fimean verkkouutinen 8.8.2024 [suomeksi](#) ja [ruotsiksi](#)). Molemmat ”Näin käytät lääkettä turvallisesti” -videot ovat saatavilla [Fimean YouTube-kanavalta](#). Mikäli toivot videoita tiedostoina esimerkiksi infonäytöissä hyödynnettäväksi, olethan yhteydessä Fimean viestintään (viestinta@fimea.fi).

6. Seuraavat kokoukset

- o Kokous 5/2024: to 21.11.2024 klo 14.00 - 15.30

Sovittiin keskustelun jälkeen, että ensi vuonna järjestetään neljä kokousta (kaksi keväällä ja kaksi syksyllä). Valmistellaan ryhmäläisille sähköpostiin Doodle-kysely päivämääräehdotuksilla. Toiveena esitettiin alkuviikon päiviä.

Tällä viikolla on myös koordinaatioryhmän kokous, Essi tuo sieltä terveiset seuraavassa kokouksessa.

Ehdotuksia vierailijoista seuraaviin kokouksiin voi esittää Essille.

Tänään 17.9.2024 on WHO:n ”Patient Information Day”, joka kannattaa huomioida vaikka omassa/organisaation someviestinnässä!

7. Kolme nostoa kokouksesta

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.17

Kiitos osallistumisesta ja hyvää Patient Information Day:n viettoa!